

LIITE. 3

Vastineet Haapajärven Pysäysperän asemakaavan luonnosvaiheessa saatuun palautteeseen

Asemakaavan luonnos oli julkisesti nähtävillä 24.3. – 30.4.2026 välisen ajan. Suunnitelmasta saatiin 7 kpl lausuntoa ja yksi mielipide.

Lausunnot vastineineen:

1.	Kiinteistö Oy Haapajärven vuokratalot 17.4.2026	2
2.	Oulun museo- ja tiedekeskus/arkeologia 24.3.2026	2
3.	Oulun museo- ja tiedekeskus/rakennettu kulttuuriympäristö 28.4.2026.....	4
4.	Lupa- ja valvontavirasto 30.4.2026	5
5.	Tukes 29.4.2026.....	9
6.	Pohjois-Suomen elinvoimakeskus 30.4.2026	9
7.	Haapajärven kaupunki, Ympäristöpalvelut 30.4.2026	10

Mielipide vastineineen:

1. Mielipide 1.

LAUSUNNOT

1. Kiinteistö Oy Haapajärven vuokratilat 17.4.2026

LAUSUNTO PYSÄYSPERÄN ASEMAKAAVAN VALMISTELUVAIHEEN KAAVALUONNOS JA -SELOSTUS SEKÄ OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Yhtiö toteaa lausuntonaan, että kaavoitushanke edistää paikkakunnan elinkeinoelämää, työpaikkakehitystä, elinvoimaa sekä investointeja ja niiden myötä asumisen myönteistä kehitystä. Yhtiö suhtautuu myönteisesti kaavoitushankkeeseen, eikä sillä ole siihen huomauttamista.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

2. Oulun museo- ja tiedekeskus/arkeologia 24.3.2026

Haapajärven kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan alueellisena vastuumuseona toimivalta Oulun museo- ja tiedekeskukselta lausuntoa koskien Pysäysperän asemakaavan valmisteluaineistoa. Tämä museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Asemakaavan laatiminen on käynnistetty Haapajärven kaupungin aloitteesta. Kaavan tarkoituksena on mahdollistaa energiaintensiivisen teollisuuden toimintojen sijoittuminen alueelle. Pysäysperälle asemakaavalla. Lisäksi alueelle on kaavailtu liittymäpistettä Nihakin suunnitteleman alueellisesta kaasuverkostosta. Asemakaavoitettavan alueen pinta-ala on noin 200 ha. Suunnittelualue sijaitsee noin 5 kilometriä Haapajärven taajamasta pohjoiseen Fingridin kantaverkon Pysäysperän sähköaseman vieressä. Asemakaava laaditaan oikeusvaikutteisena.

Suunnittelualueella toteutettiin arkeologinen inventointi 2025 (Haapajärvi Pysäysperän osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi, Ohenoja, Laura). Aluetta on inventoitu myös vuosina 2022 ja 2023 (PYHÄJÄRVI, Murtomäki 2, tuulivoimapuiston voimajohdon arkeologinen inventointi 2022, Hiltunen, Jussi-Pekka; PYHÄJÄRVI, HAAPAJÄRVI Murtomäki 2 tuulivoimapuiston ja voimajohdon arkeologinen täydennysinventointi 2023, Hiltunen Jussi-Pekka). Inventoinnin jälkeen suunnittelualueelta tunnetaan kaksi muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä.

Kiinteät muinaisjäännökset ja niiden muinaisjäännöstunnukset:

1. Hutuli 1, kaksi tervahautaa (1000047831)
2. Hutuli 2, tervahauta (1000047828)

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty kaavaluonnokseen sm-osa-aluemerkinnällä pistekatkoviivalla sekä indeksinumerolla.

Kaavaselostuksen luvuissa 3.5 Arkeologinen kulttuuriperintö käsitellään riittävällä tavalla arkeologisen kulttuuriperintöä.

Luvussa 7.8. käsitellään vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön. Lukua tulee täydentää. Luvussa tulee käsitellä kohteisiin Hutuli 1 ja Hutuli 2 kohdistuvia vaikutuksia.

Kohteet sijaitsevat energiahuollon alueella, mikä mahdollistaa muuttuvan maankäytön. Koska kaavassa mahdollistetaan muuttuvaa maankäyttöä muinaisjäännöksen alueelle, tulee kaavoituksen aikana käydä muinaismuistolain 13 §:n mukaiset neuvottelut Museoviraston kanssa. Neuvotteluissa käydään läpi, onko hanke johtamassa muinaisjäännöksen kajoamiseen ja mikäli on, millä edellytyksin kajoaminen muinaisjäännökseen on mahdollista. Neuvottelun lopputulos tulee kirjata kaava-asiakirjoihin. Lisätietoa on saatavissa Museoviraston internet-sivuilta osoitteessa: Kaavoitus ja arkeologinen kulttuuriperintö - Museovirasto. Hanketoimijan tulee olla yhteydessä Museovirastoon neuvottelujen järjestämisestä.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa Pysäysperän asemakaavaluonnoksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine: Kaavaluonnoksen nähtävillöolon jälkeen järjestettiin kaava-alueelle sijoittuvia muinaismuistoja koskeva neuvottelu Museoviraston, Oulun museo- ja tiedekeskuksen, Haapajärven kaupungin, kaavaa laativan konsultin sekä sähkön siirtolinjoja kaava-alueelle suunnittelevien Eoluksen ja Neoenin edustajien kesken. Neuvotteluissa päädyttiin johtopäätökseen, että alueella sijaitseviin muinaisjäännöksiin Hutuli 1 ja Hutuli 2 ei ole hankkeiden yhteydessä tarvetta kajoa, eikä Muinaismuistolain 13 §:n mukaista neuvottelua ole tarve järjestää, kunhan muinaisjäännösten säilyminen turvataan riittävillä kaavamääräyksillä. Muinaismuistoja koskevaa asemakaavamääräystä muutetaan muotoon:

Muinaisjäännösalue.

Muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös.

Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kaikista aluetta koskevista toimenpiteistä tulee olla yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon (Oulun museo- ja tiedekeskus) ennen toimenpiteiden toteuttamista. Muinaisjäännökset tulee merkitä maastoon ja aidata ennen rakentamistoimenpiteiden aloittamista muinaisjäännöksiin säilymistä turvaamiseksi.

1. Hutuli 1, tervahauta (1000047831)
2. Hutuli 2, tervahauta (1000047828)

Lisäksi asemakaavaselostuksen lukua 7.8 täydennetään ehdotusvaiheeseen.

3. Oulun museo- ja tiedekeskus/rakennettu kulttuuriympäristö 28.4.2026

Haapajärven kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan alueellisena vastuumuseona toimivalta Oulun museo- ja tiedekeskukselta lausuntoa Pysäysperän asemakaavan kaavaluonnoksesta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Tämä lausunto koskee arvokkaita maisema-alueita ja rakennettua kulttuuriympäristöä.

Suunnittelualue (noin 200 ha) sijaitsee noin 5 km Haapajärven taajamasta pohjoiseen Fingridin kantaverkon Pysäysperän sähköaseman vieressä. Suunnittelualue on pääasiassa metsätalouskäytössä olevaa metsää ja pieneltä osin peltoaluetta. Kaavalla halutaan mahdollistaa teollisuuden toimintojen sijoittuminen alueelle luonto- ja maisema-arvot sekä alueen kautta kulkevat sähkönsiirtolinjat huomioiden. Lisäksi alueelle on kaavailtu liittymäpistettä Nihakin suunnitteleman alueellisesta kaasuverkostosta. Alueelle on osoitettu teollisuusrakennusten korttelialuetta, suojaviheralueita, energianhuoltoalueita, yhdyskuntateknisen huollon aluetta sekä maa- ja metsätalousaluetta. Alueen yleiskaavoittaminen on myös vireillä.

Suunnittelualue rajoittuu idässä Sauviinmäen tuulivoimapuistoon, pohjoisessa ja etelässä maa- ja metsätalousalueisiin ja lännessä Pysäysperän sähköasemaan sekä Kalajokilaakson viljelymaiseman peltoihin. Suunnittelualue sijoittuu osittain valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, Kalajokilaakson viljelymaisemat (VAMA). Suunnittelualueella tai sen lähialueilla ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä, mutta alueen kohdalla Nivalantie (vt 27) varressa Pysäysperäntien molemmin puolin sijaitsevat Kaakilanpuhdon ja Vehkapuhdon maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Suunnittelualueen länsipuolella sijaitsee muutama paikallisesti arvokkaaksi inventoitu rakennetun ympäristön kohde.

Suunnittelualueen suuntaan ei avaudu merkittävästi suoria avoimia näkymiä, vaan aluetta ympäröi peltojenkin suunnassa metsäkaistaleet. Tosin sähköaseman laajentuminen itään poistaa osittain nykyisiä metsäalueita teollisuusalueen ympäriltä. Sähköaseman ympäristö muodostaa nykyiselläänkin maisemahäiriön pelto- maisemassa voimajohtolinjoinen, sähköasemineen ja tuulivoimaloineen.

Teollisuusalueen rakennusten näkyminen maisemassa ei tule merkittävästi muuttamaan alueen nykyistä luonnetta. Epävarmuustekijänä näkymäalueanalyysin arvioinnissa on teollisuusalueelle sijoittuvien rakennusten ja rakennelmien korkeus. Metsäalueiden puustoa korkeammat rakenteet voivat näkyä kaukomaisemassa metsänreunan yläpuolella, mutta matalammat rakennukset eivät näy maisemassa. Vaikutukset maisemassa jäävät todennäköisesti vähäisiksi, vaikka alueelle sijoittuisikin paikallisesti puustoa korkeampaa rakentamista. Vaikutuksia voimistaa mahdollisten metsänhakkuiden aiheuttamat muutokset. Teollisuusaluetta reunustavat suojaviheralueet kuitenkin suojaavat teollisuusalueen lähiympäristöä voimakkaimmilla maisemavaikutuksilta.

Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole huomautettavaa Pysäysperän asemakaavan kaavaluonnoksesta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

4. Lupa- ja valvontavirasto 30.4.2026

1 Suunnittelun tausta ja tavoite

Haapajärven kaupunki on päättänyt laatia Pysäysperän alueelle asemakaavan. Kaavoituksen tarkoituksena on mahdollistaa energiaintensiivisen teollisuuden toimintojen sijoittuminen suunnittelualueelle. Kaavalla on tarkoitus mahdollistaa alueelle datakeskuksen rakentaminen tai muu teollinen toiminta ja tavoitteena osoittaa kaavassa suunnittelualue pääosin teollisuus- tai varistorakennusten alueeksi. Uusi teollinen toiminta sovitetaan yhteen alueelle sijoittuvien tai suunniteltujen voimajohtoreittien kanssa. Asemakaavoituksessa huomioidaan myös luonto- ja maisema-arvot. Asemakaavoituksen ensimmäinen viranomaisneuvottelu on järjestetty 10.2.2026.

2 Suunnittelutilanne

Alueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1., 2. ja 3. vaihemaakuntakaavat ja 18.8.2025 voimaan määrätty energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava. Maakuntakaavassa on osoitettu Haapajärven taajama-alue, Sauviinmäen luonnonsuojelukohde, verkostolliset yhteydet kuten rata, maantiet ja voimajohtot. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa on osoitettu sähköasema ja energiansiirtoa koskevat merkinnät, voimajohto- ja voimajohtojen yhteystarvetta koskevat merkinnät sekä valtakunnalliset maisema-arvot. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa Pysäysperän läheisyyteen on osoitettu myös seudullisesti merkittävän uusiutuvan energiantuotannon jatkojalostuksen edellyttämien kemiallisten prosessien tuotantolaitosten alue (T-2). Maakuntakaavoituksessa osoitetut eri kaavan kohdemerkintöjä ja erityisiä arvoja koskevat tavoitteet on yhteensovitettava nyt laadittavan tarkemman kaavoituksen aikana. Maakuntakaavan suora ohjausvaikutus ei koske asemakaavoitusta yleiskaavoitetulla alueella.

Asemakaavoitettavalla alueella on voimassa vähäiseltä osin Sauviinmäen tuulivoimayleiskaava. Yleiskaavan laatimisen tavoitteet on jo toteutettu tuulivoimaloiden rakennuttua. Pääosa asemakaava-alueesta on kaavoittamaton, mutta Pysäysperän alueella on samanaikaisesti vireillä yleiskaavoitus, jolla on tarkoitus yleiskaavatasoisesti ohjata Pysäysperän alueen maankäyttöä. Yleiskaavan valmisteluaineisto on pidetty nähtävillä alkuvuodesta 2026 ja Lupa- ja valvontavirasto on antanut siitä lausuntonsa 17.2.2026 (LVV-U/31826/2026). Asemakaava on laadittavana olevan yleiskaavan mukainen.

Mikäli laadittava yleiskaava ei ole asemakaavaa hyväksyttäessä vielä voimassa, tulee asemakaavaa laadittaessa huomioida soveltuvin osin asemakaavan sisältövaatimusten lisäksi myös soveltuvin osin yleiskaavan sisältövaatimukset (AKL 54.4 §).

3 Asemakaavaluonnos 11.3.2026 ja aineisto

Lupa- ja valvontavirastolle toimitettu aineisto sisältää asemakaavaluonnoksen (11.3.2026), kaavaselostuksen luonnoksen (11.3.2026) ja erillisiä selvityksiä. Selostusluonnoksessa tuodaan esille, että varsinkin luontoselvitysten osalta ainestoa täydennetään maastokaudella tehtävin selvityksin. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että näiltä osin selvitysten riittävyyteen tai kaavan vaikutuksiin ei voida vielä riittävällä varmuudella ottaa kantaa, mikä tulee ottaa huomioon kaavoituksessa. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota asemakaavan laadintaa varten riittävään selvitysten tarkkuustasoon. Tarkemmin selvitystarpeista on jäljempänä luonnonsuojelua koskevassa lausunto-osassa. Lisäksi lupa- ja valvontavirasto toteaa, että vasta laadittavien selvitysten ja tarkentuneen vaikutusarvioinnin perusteella on mahdollista ottaa kantaa luonnonarvojen riittävään huomiointiin kaavaratkaisussa.

Asemakaavaluonnoksessa suunnittelualueelle on osoitettu kaavamerkinnällä TT teollisuudelle varattavat alueet ja sitä ympäröiviä maa- ja metsätalous-, suojaviher- ja energianhuollon alueita. TT-kaavamerkinnän selitteen mukaan korttelialueelle saa sijoittaa kemikaalilaitoksen tai kemikaalien varastointia sisältävää teollisuustoimintaa. Kaavaselostusluonnoksen mukaan aiemmin alueelle suunnitellusta suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien laitosten osoittamista ei enää tavoitella. Kaava-aineiston mukaan alueelle on suunniteltu sijoituvan datakeskuksen tai muuta toimintaa, mikäli alue ei toteudu datakeskustoimintaan. Yhdyskuntateknistä huoltoa varten varattavat alueet on osoitettu EN- ja ET- kaavamerkinnöin. EN-kaavamerkinnällä varattu alue on tarkoitettu aineiston perusteella voimajohtojen sijoittamiseksi. ET-alue puolestaan varataan teollisuuslaitoksen varavoimalaitokselle tai muulle teknistä huoltoa palvelevalle laitokselle. Katuyhteys korttelialueille on osoitettu koillissuunnasta, ja se kytkeytyy yleiskaavassa osoitettavaksi tarkoitettuun kokoojakatuyhteyteen Viertolantieltä Haapajärven taajama-alueelta.

4 Vaikutusten arviointi

Kaavaluonnoksessa esitetään yksi ratkaisu suunnittelualan asemakaavaksi. Vaihtoehtoja ei ole esitetty tutkitun muilta osin, kuin TT-alueelle johtavan kadun sijoittelussa. Kaavaselostuksen luonnokseen sisältyy kaavaratkaisun vaikutusarviointi. Lupa- ja valvontavirasto pitää yleisesti laadittua vaikutusarviointia riittävänä. Kuitenkin lausunnossa esitetyt huomiot arviointien ja selvitysten täydentämisestä tulee ottaa huomioon.

Yhdyskuntarakenne:

Kaavan vaikutuksia alue- ja yhdyskuntarakenteeseen on arvioitu aineistossa. Kaavan myötä yhdyskuntarakenteen todetaan laajenevan Haapajärven ja Oksavan kylän taajamien välillä ja vaikka kaavoitettava alue sijoittuu taajamien läheisyyteen voidaan yhdyskuntarakenteen katsoa hajautuvan. Hajautumista on kuitenkin perusteltu laitoksen arvioiduilla ympäristövaikutuksilla sekä lyhyillä liittymisillä sähkösiirtoverkkoon. Lupa- ja valvontavirasto toteaa arvion yhdyskuntarakenteen hajaantumisen sinänsä oikeaksi, mutta toteaa perustelut kaavan tarkoitukseen nähden oikeansuuntaisiksi. Energiaintensiivisen toiminnan sijoittamista ei viraston näkökulman mukaan arvioida vain perinteisen yhdyskuntarakenteen näkökulmasta, vaan sijoittumisen arvioinnissa on huomioitavissa myös toiminnan laatuun liittyvät erityiset perusteet.

Maisema:

Asemakaava-alueen lounaisosat sisältyvät valtakunnallisesti arvokkaaseen Kalajoen viljelysmaisemat maisema-alueeseen (VAMA-inventointi 2021). Kaavaluonnoskartalla valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajaus on osoitettu (vama-alue-alue). Merkinnän selitteeseen ei sisälly tarkempaa määräystä, joten se on luonteeltaan vain informatiivinen.

Laadittavan asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu maisemavaikutuksia, mikä on todettu vaikutusarvioinnissa. Asemakaavalla mahdollistettava rakentaminen on mittakaavaltaan suurta, ja se tulee näkymään myös valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että laadittu maisemavaikutusten arviointi ja siihen liittyvä näkymäanalyysi antavat kohtuullisen luotettavan kuvan siitä, miten maisema muuttavan rakentamisen vaikutukset kohdentuvat ja ulottuvat. Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on laaja Ylivieskasta Haapajärvelle ulottuva maisemakokonaisuus. Esitetyn rakentamisen suurimmat vaikutukset kohdentuvan arvokkaan alueen koillisosan peltomaisemaan. Aineistossa on tuotu esille, että jääväksi esitetty puusto pienentää rakentamisen vaikutuksia, joskin todetaan puuston säilymiseen liittyvän epävarmuutta. Kaavassa TT-korttelialueen rakentamisen ulkoasua on ohjattu kaavamääräyksin.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa vaikutusarvioinnin oikeasuuntaiseksi. Sijoittuminen valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen läheisyyteen voi tarkoittaa muutosta viljelysmaisemaan, mutta muutosta ei ole pelkän näkymisen perusteella pidettävä liiallisena. Maiseman arvot on huomioitu ja yhteensovitettu riittävällä tasolla, kun huomioidaan myös yleispiirteisempien kaavojen sisältö.

5 Melu ja ympäristöhäiriöt, sosiaaliset vaikutukset

Suunnittelualue on rakentamatonta. Lähialueen rakennukset on kuvattu valmisteluaineistossa (kaavaselsustusluonnos, kuva 47, s. 49). Lähiympäristö on pääosin asumatonta, muutamaa asuin- tai lomarakennukseksi merkittyä rakennusta lukuun ottamatta. Vaikutusten arvioinnissa on viitattu maankäytön yhteensovittamiseen rakentamisen ja suunniteltujen uusien toimintojen välillä huomioidun laadittavana olevan osayleiskaavan yhteydessä. Asuinrakennusten ja toimintojen väliin on todettu jäävän puustoa. Lähimpien asuttujen rakennusten todetaan sijoittuvan useampia satoja metrejä kaava-alueesta.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että lähimmät luvitetut asuin- ja lomarakennukset sijoittuvat suhteellisen lähelle asemakaavassa suunniteltuja aluevarauksia. Vaikkakin nämä ilmeisimmin ovat vailla vakituista käyttöä, on ne kuitenkin aineiston perusteella käytettävissä asuinrakennuksina. Virasto toteaa, että asemakaavatasoisilla ratkaisuilla voidaan vaikuttaa alueen rakentumiseen. Rakentamisen tapaa, määrää tai sijoittumista ei ratkaista yleiskaavassa. Lähiympäristön rakennuspaikoista erityisesti merkitystä tulee olemaan korttelin 500 luoteisosan TT-alueen (vaikutus kohteeseen Murtola) ja korttelin 591 ET-korttelialueen (vaikutus erityisesti kohteeseen Pysäys) kannalta. Kaavaratkaisu ei varsinaisesti turvaa näitä ympäristön muuttumiselta merkittävällä tavalla.

Mittakaavaltaan tai vaikutuksiltaan merkittävää rakentamista voidaan asemakaavaluonnoksen mukaan toteuttaa lähelle rakennuksia.

Meluhaittojen osalta kaavassa on annettu seuraava koko kaava-aluetta koskeva määräys:

"Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on noudatettava valtioneuvoston päätöstä (VNp 993/1992) melutasojen ohjearvoista sekä sosiaali- ja terveysministeriön asettamia sisämelun toimenpideraja-arvoja (STMa 545/2015) tai kulloinkin voimassa olevia ohjeita ja määräyksiä. Toimintaan liittyvä meluselvitys tulee esittää rakentamisluvan yhteydessä."

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että alueidenkäyttö ei ole edellä kuvatun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen soveltamisalaa, joten tähän viittaus kaavamääräyksessä tähän ei ole hyvä ratkaisu. Edellä mainittu asetus on voimassa soveltamisalaansa kuuluvissa asioissa ilman erillistä viittaustakin. Määräyksessä myös kuvattu VNp 993/1992 sisältää ohjearvot myös sisätilojen osalta. Virasto toteaa myös, että määräyksestä tulisi poistaa osuus, joka kuuluu: "tai kulloinkin voimassa olevia ohjeita ja määräyksiä". Sinänsä hyvästä tarkoituksesta huolimatta kaavassa ei tule viitata tulevaan ja sisällöltään avoimeen sääntelyyn. Määräyksen osa on tarpeeton ja epäselvä.

6 Luonnonsuojelu

Lausuntomateriaalissa ei sisältynyt asemakaavatasoista luontoselvitystä. Sen sijaan asemakaavan selostuksen liitteenä 1 oli osayleiskaavalle laadittu yleiskaavatasoinen luontoselvitys (Sweco Finland Oy, 2025), joka sisältää kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen, pesimälinnustuselvityksen ja lepakkoselvityksen. Lupa- ja valvontavirasto on kommentoinut luontoselvitystä 17.2.2026 osayleiskaavan luonnoksesta antamassaan lau-

sunnossa (LVV-U/31826/2026). Vuonna 2025 laaditut selvitykset tulee tarkistaa vastaamaan asemakaavata-soa, mikä voi edellyttää selvitysten täydentämistä maastotutkimuksilla. Tässä yhteydessä tulee huomioida myös aiemmassa lausunnossa (LVV-U/31826/2026) esille tuodut puutteet.

Selostuksen mukaan maastokaudelle 2026 on suunniteltu lisäselvityksiä liito-oravan, viitasammakon, metsäkanalintujen, pöllöjen ja petolintujen osalta. Lisäksi tehdään lumijälkiselvitys. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että erityistä huomioita tulee kiinnittää alueella havaitun kanahaukan pesimäpaikan selvittämiseen. Luonnonsuojelulain 70 §: 1 momentin mukaan rauhoitetun eläinlajin tai sen pesien ja kehitysasteiden tahallinen vahingoittaminen tai häiritseminen, erityisesti pesimäkautena, on kiellettyä. Lisäksi 3 momentin mukaan toistuvasti samaa pesäpaikkaa käyttävän lajin, kuten kanahaukan, pesien vahingoittaminen on kiellettyä myös pesimäkauden ulkopuolella.

Selvityksiä laadittaessa tulee huomioida, että asemakaavaa varten tarvitaan tarkempaa, asemakaavatasoista luontoselvitystä kuin yleiskaavatasoisessa tarkastelussa.

7 Pintavedet

Kaavaselostuksesta saa sen käsityksen, että kaavaan liittyvä hulevesiselvitys on tekeillä ja valmistuu myöhemmässä vaiheessa. Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä, että asemakaavaan liittyvä hulevesiselvitys on tarkoitus laatia. Alueidenkäyttölain mukaan hulevesien hallinnan yleisenä tavoitteena on kehittää hulevesien suunnitelmallista hallintaa erityisesti asemakaava-alueilla. Hulevesiselvitystä varten tulee tarkastella alueelta kertyviä hulevesiä valuma-alueella ja ottaa erityisesti huomioon ilmastonmuutoksen ja muuttuvan maankäytön muutoksen vaikutus kertyvien hulevesien määrään ja laatuun.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan hulevesien hallintajärjestelmien tilavaraukset tulee esittää myös kaavamääräyksissä, jotta hulevesille tarvittavat alueet tulee huomioitua jatkosuunnittelussa. Kaavassa on hyvä esittää kaava-alueella vaadittu viivytyismäärä (esim. 1,1 m³/100 m²).

Kaavaselostuksessa on tuotu esille alueen vesistöjä, vesienhoidon tavoitteita sekä vesimuodostumiin kohdistuvia olemassa olevia paineita sekä tuotu esille asemakaavan vesistövaikutuksia sekä niiden lieventämistoi-mia. Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä, että kaavan vesistövaikutuksia on pyritty arvioimaan sekä esittää, että vesistövaikutusarviointia tarkennetaan hulevesiselvityksen pohjalta.

Jatkotoimet

Edellä lausuttu huomioon otettavaksi asemakaavoituksen jatkosuunnittelussa. Asemakaavasta ja/ tai samaan aikaan laadittavasta yleiskaavasta voidaan järjestää kunnan toiveesta kaavaneuvotteluja. Sopiva ajankohta neuvottelulle olisi luontoselvitystulosten ja muun aineiston tarkennuttua.

Vastine: Haapajärven kaupunki ja Nihak ovat neuvotelleet Murtolan omistajan kanssa. Neuvottelujen tulok-sena Murtolan rakennuspaikka muutetaan yleiskaavassa metsätalousalueeksi ja niiden käyttötarkoitus muuttuu metsätalouksrakennuksiksi. Asemakaavamääräyksiä täydennetään niin, että Pysäyksen läheisyydessä sijaitsevalle ET-alueelle sallitaan maan läjittäminen melusuojatarkoitukseen. Tällöin tontille on mah-dollista rakentaa meluste, jos sellainen asutuksen suuntaan tarvitaan ET-alueelle rakentuvan toiminnan vuoksi. Asemakaavan melumääräyksiä muutetaan niin, että poistetaan sisämelun toimenpideraja-arvoihin ja kulloinkin voimassa oleviin ohjeisiin ja määräyksiin viittaava osuus.

5. Tukes 29.4.2026

Asia

Lausunto Haapajärven kaupungin Pysäysperän asemakaavasta

Lausunto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut yllä mainittuun lausuntopyyntöönne. Tukes antaa lausuntonsa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005).

Kaavan tarkoituksena on mahdollistaa energiantensiivisen teollisuuden toimintojen sijoittuminen alueelle.

Suunnittelualueelle on osoitettu pääasiassa kaavamerkintä TT (teollisuusrakennusten korttelialue), ja kaavamerkinnässä on erikseen mainittu mahdollisuus datakeskuksen sijoittamiseen alueelle.

Datakeskustoimintaan liittyy yleensä tarve varastoida varavoimakoneissa käytettäviä polttoaineita. Varastoitavien polttoaineiden enimmäismääristä ja vaaraluokituksista riippuen toiminta voi edellyttää luvan hakemista Tukesilta tai ilmoituksen tekemisen alueen pelastuslaitokselle.

Mahdollisen datakeskushankkeen tuleva toiminnan laajuus ja lupavelvoite ei ole vielä tiedossa. Mikäli hanke etenee Tukesin lupakäsittelyyn, Tukes tulee arvioimaan vaarallisen kemikaalin varastopaikkojen sijoittamisen edellytykset alueella laitoksen onnettomuusmallinnuksiin perustuen. Palavien nesteiden osalta huomioitavat onnettomuusvaikutukset liittyvät erityisesti tulipalon lämpösäteilyvaikutuksiin. Arviointikriteereitä on kuvattu tarkemmin Tukesin oppaassa Tuotantolaitosten sijoittaminen | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Kaavaluonnoksessa esitetyn kaavamerkinnän voidaan arvioida olevan soveltuva datakeskukselle. Kaavamerkinnästä riippumatta kemikaaliturvallisuusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että toiminnasta johtuvat onnettomuusvaikutukset ympäristön kohteisiin ovat hyväksyttävällä tasolla eivätkä estä ympäröivien alueiden suunniteltua maankäyttöä.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

6. Pohjois-Suomen elinvoimakeskus 30.4.2026

Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksella ei ole huomautettavaa Pysäysperän asemakaavan kaavaluonnoksesta. Vaikutukset liikenteeseen on arvioitu kattavasti kaavaselostuksessa ja osayleiskaavan liikenneselvityksessä.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

7. Haapajärven kaupunki, Ympäristöpalvelut 30.4.2026

Asia Lausunto koskee Pysäysperän asemakaavan kaavaluonnosta, jossa Haapajärven kaupungin tavoitteena on mahdollistaa energiaintensiivisen teollisuuden, erityisesti datakeskustoiminnan, sijoittuminen Pysäysperän sähköaseman läheisyyteen. Asemakaavassa osoitetaan teollisuusalueita sekä niitä palvelevia energiahuollon, liikenteen ja suojaviheralueita, ja kaavaselostuksessa on arvioitu hankkeen keskeiset ympäristö- ja luontovaikutukset.

Haapajärven kaupungin ympäristölautakunta toimii kunnan rakennusvalvonta-, terveydensuojelu- ja ympäristönsuojeluviranomaisena. Haapajärven kaupungin ympäristölautakunta on delegoinut 4.9.2025 § 30 toimivallan lausuntojen antamiseen alaisilleen viranhaltijoille.

Lausunto Haapajärven kaupungin ympäristöpalvelut on jättänyt osayleiskaavaluonnoksesta lausunnon 31.1.2026. Haapajärven kaupungin ympäristöpalveluilla ei ole asemakaavaluonnoksesta huomautettavaa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

MIELIPITEET

1. Mieliptide 1. 10.4.2026

Haluan tuoda esille Haapajärven Hemmunkallion-Sauviinkallion välisen kallio- ja metsäalueen merkittävät luonto- ja kulttuuriarvot, jotka tulisi huomioida Pysäysperän asemakaavaa suunniteltaessa. Hemmunkallio sijaitsee osin vanhempieni (etunimi ja etunimi sukunimi) tilan Hilauksen ja naapuritila Loskun (sukunimi) metsämailla.

Vanhempani ovat tehneet metsiensä harvennus-, hakkuu- ym. päätökset luonnollisesti itse omien arvojensa pohjalta ja usein taloudellisten pakkojen edessä. He ovat jo eläköityneitä maanviljelijöitä, jotka ovat hankkineet elantonsa maa- ja metsätaloudesta. Metsästä on omin käsin ja jaloin haettu rakennus- ja polttopuut. Minulla ja vanhemmillani on sukupolvien välisiä näkemyseroja metsänhoidollisissa kysymyksissä, mutta en näe, että metsänhoidolliset ratkaisut ovat olleet vain yksilöiden ratkaisuja, vaan niitä hallitsee myös valtio ja Metsähallitus ohjenuorillaan. Meidän metsiemme viimeisen avohakkuun reunalta löysin ikivanhan haapapuun ja tiheän haavikon, jossa oli paljon lahoppua, kääpiä ja pesäkoloja. Olen nyt pyytänyt isältä, että niihin ei enää kajota.

Hemmunkalliolla ja sen ympäristössä esiintyy VIELÄ, jatkuvista hakkuista huolimatta, vanhaa puustoa ja naavaista kalliometsää. Tämä on viimeinen mahdollisuus säästää tämä maisema myös tuleville haapajärvisille. Kaavaluonnoksessa suunnitellaan teollisuutta, sähkölinjoja, teitä ja muuta infraa alueelle, jolla varmasti tuhannet paikkakuntalaiset ovat sienestäneet, marjastaneet, vaeltaneet, metsästäneet ja hiihtäneet vuosikymmenten (vuosisatojen?) ajan. Alueella elää VIELÄ mm. petolintuja – satunnaisella pääsiäisen kävelylenkilläni kuulin ainakin kanahaukan huutoa.

Oma motivaationi vastustaa kaavaluonnosta ei ole haikailu vanhojen aikojen perään, vaan sitkeä usko parempaan tulevaisuuteen, ja nimenomaan lapsille. Toivon, että kaupungin päättäjillä olisi rohkeutta ja kärsivällisyyttä vielä kerran harkita tehtyjä suunnitelmia, ja keksiä keino miten paikkakunnalle saadaan mahtumaan sekä datakeskus että koko kaupunkia palveleva metsäalue. Sikäli kun itse jonain päivänä omistan metsiä täältä (jos niitä vielä on jäljellä) aion merkitä ne luonnonsuojelualueiksi, jotta koululaiset tulevaisuudessaakin pääsevät oikeaan metsään kotikulmillaan. Uusiutuvaa energiaa tarvitaan lisää, mutta on outoa, että uusiutuvalla energialla perustellaan laajojen metsäalueiden lanaus. Näiden soisi voivan elää rintaan, jos tavoitteena on kestävämpi tulevaisuus.

Hemmunkallio ja siihen metsäpolkujen kautta yhdistyvä Sauviinmäki ovat alueella viimeisiä lähes luonnontilaisia länttejä. Ymmärrän, että paikkakunnalle halutaan teollisuutta ja työpaikkoja, mutta onko teollisuus kaavoitettava juuri tärkeän metsäalueen keskelle?

Hemmunkallio liittyy olennaisena osana Siiponkosken kylään ja Vehkapuhdon maaseutumaisemaan, joka on myös kaavaluonnokseen merkitty valtakunnallisesti merkittävänä kulttuurimaisemana. Siiponkosken kylän väki on jo varsin iäkästä. Vaikka he suunnitelmaa vastustaisivatkin, mieliala on minun mielestäni melko alistunut, ei jakseta enää vastustaa, kun tuntuu, ettei kunnan ja valtion johto kuitenkaan kuuntele.

Olen lähettänyt Suomen Metsäkeskukseen arviointipyyynnön Hemmunkallion soveltuvuudesta METSO-ohjelmaan. Etsin myös luontokartoittajaa kartoittamaan alueen kasvistoa ja eläimistöä.

Seuraavassa omat perusteeni, miksi vastustan Pysäysperän hankkeen sijoittumista Hemmunkallion-Sauviin-kallion väliselle metsäalueelle:

Vanhaa kuusimetsää Hemmunkallion alapuolella

1. Vanhan metsän arvot

- Alueella on yhä jäljellä eri-ikäistä puustoa, lahopuuta ja vanhoja mäntyjä sekä kuusta ja haapaa.
- Vanhan metsän lajisto sisältää usein uhanalaisia ja vaarantuneita lajeja, vanhan metsän linnustoa kuten hömötiainen ja kanahaukka (pääsiäiskävyllylläni kuulin kanahaukan huutelevan kevättä metsässä)
- Paikallisesti tällaiset metsät ovat harvinaisia ja arvokkaita

- Sauviinkalliolla on Natura-suojeltu metsä
- Hemmunkallion alla on märkiä kuusimetsiä, jotka ovat erittäin tärkeitä monimuotoisuudelle

2. Kalliometsät ja paahdeympäristöt

- Hemmunkallion kallioalueet ovat karuja ja kitukasvuisia, kasvillisuus on erityistä kalliokasvillisuutta (jäkälät) ja siellä on vanhoja kilpikaarnaisia mäntyjä.
- Alueella kasvavat maariankämmekä ja valkolehdokki, ohessa äitini ottama valokuva Hemmunkallion alapuolelta

Valkolehdokki

3. Linnusto ja eläimistö

- Kalliometsäalueella esiintyy usein petolintuja ja tikkoja, itse löysin pääsiäisretkelläni Hemmunkalliolle tikkan lahoon haapaan nakuttaman pesäkolon ja kuulin kanahaukan huutoa
- On tutkittava mitä uhanalaisia ja direktiivilajeja alueelta löytyy

4. Haavan merkitys

- Haapa on avainlaji, joka ylläpitää satoja muita lajeja, mukaan lukien kääpiä, hyönteisiä ja lintuja. Alueella on monta haavikkoa, osa niistä silminnähtävien vanhoja.

- Haapa on harvinaistunut talousmetsissä. Lahopuu on yksi Suomen luonnon tärkeimmistä puuttuvista resursseista. Se mahdollistaa kääpälaajat (monet uhanalaisia), kovakuoriaiset ja muut hyönteiset, tikat ja muut kolopesijät. Suomessa suuri osa metsälajeista riippuu lahopuusta, mutta talousmetsissä sitä on hyvin vähän. Hemmunkallion alueelta löysin vielä monia kohtia, joissa lahopuuta on.

Vanha haapa Hemmunkalliolta kohti Sauviin aluetta

5. Pohjavesiarvot

- Hemmunkalliolta valuvat vedet laskevat puhtasvetiseen lähteeseen, joka pulppuaa pintaan lähellä kaava-alueita. Tämä lähde on ollut Hilauksen tilan juomaveden

lähde ennen kunnallista vesijärjestelmää. Edelleen isäni puhdistaa lähteen lehdistä ja roskista joka kevät.

6. Kulttuuriset arvot

- Hemmunkallion–Sauviin alue on ollut tärkeä maasto marjastajille, retkeilijöille, hiihtäjille, metsästäjille, suunnistajille, moottorikelkkailijoille – sinne on hakeuduttu metsäteitä ja polkuja pitkin paitsi Siiponkoskelta, myös joen takaa, Keskustasta, Oksavalta, Vähäperältä metsän läpi on kuljettu jopa kouluun Siiponkoskelle. Metsä on osa retkeilyaluetta, johon liittyvät Vehkapuhdon jokiluontokohteet, Kortejärven lintutorni ja Isoaari. Ohessa Arto Vehkalahden historiikki Siiponkosken Virtainalueen historiasta. Haapajärvelle halutaan lisää nuoria perheitä, Siiponkosken kylällä on paljon kauniita paikkoja uusille taloille ja vanhojakin taloja asuttaviksi. Varmasti nuorta väkeä vetää puoleensa ennemmin rauhallinen maaseutumaisema vain 4 km keskustasta kuin teollisuusalue.

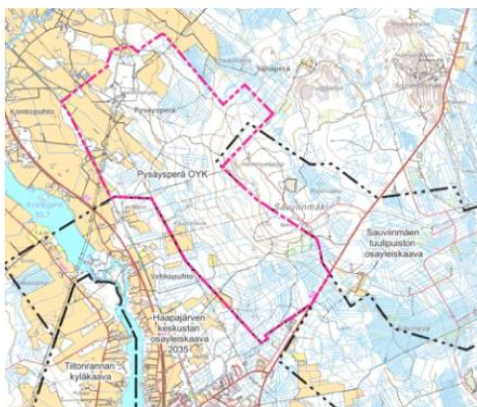
VETOOMUS:

- Hemmunkallion-Sauviinkallion alue tulee kartoittaa perusteellisesti luontoselvityksen avulla. Olen jättänyt anomuksen Suomen Metsäkeskukseen alueen kartoituksesta.
- Kaavoituksessa tulee huomioida METSO-suojelun mahdollisuus ja välttää hakkuita tai maankäyttöä, joka tuhoaisi nämä luonnonarvot ja vaarantaisi pohjavesilähteen.

Hemmunkallion–Sauviinmäen metsäalueen reittejä

Yritin tällä kuvalla havainnollistaa sitä, miten retkeilijät, marjastajat, maastopyöräilijät, metsästäjät, lintubongarit, suunnistajat ja hiihtäjät ovat liikkuneet Hemmun, Sauviin ja Isoaaren maisemissa kautta vuosikymmenten. Se ei ole tietön metsä vaan eläinten ja ihmisten reitti keskustasta Oksavalle. Aiottu teollisuusaluekaava sijoittuu tismalleen tähän.

Väriselitykset ylem্পään karttaan:

Olemassa oleva tie tuulimyllyille -
miksi tätä ei voida hyödyntää hankkeessa??

Hankkeen ehdottama tie ja sähkölinja

Ihmisten reitit metsien poluilla kautta vuosikymmenten ja vuosisatojen

Vastine: *Datakeskukset ja muut energiantensiiviset vihreän siirtymän teollisuusalueet keskittyvät energia-verkon solmukohteisiin. Teollisuusalueen paikka on valikoitunut Pysäysperän sähköaseman lähelle syystä: alueella on saatavilla merkittävä määrä sähköenergiaa teollisuuslaitosten tarpeisiin ja alue onkin merkitty Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavassa merkinnällä t-2. Merkinnällä (t) osoitetaan vähintään seudullista merkitystä omaavia teollisuusalueita, jotka eivät sisälly taajamatoimintojen alueva-raukseen ja lisämerkinällä (-2) osoitetaan uusiutuvan energiantuotannon jatkojalostuksen edellyttämien ke-miallisten prosessien tuotantolaitosten alueet. Asemakaavassa alueelle voimansiirtolinjoja varten osoitetut energiahuollon alueet on linjattu asemakaavaa edeltäneissä yksittäisten tuulivoimahankkeiden YVA-menet-telyissä. Koska siirtolinjat on luvitettu jo aiemmin, on asemakaava niiden osalta toteava. Asemakaavan laa-timisen yhteydessä alueelle laaditaan kattavat luontoselvitykset. Luonnosvaiheessa käytössä olleita luonto-selvityksiä täydennetään ehdotusvaiheeseen tarkemmalla (asemakaavatasoinen) kasvillisuus- ja luontotyypp-iselvityksellä, pöllöselvityksellä, liito-oravaselvityksellä, viitasammakkoselvityksellä, metsäkanalintuselvityk-sellä, sekä petolintukartoituksella. Alueella on yleiskaavaselvitysten yhteydessä tunnistettu linnustollisesti ar-vokas alue, jolla havaittiin uhanalaisten lintulajien merkittäviä esiintymiä sekä erittäin uhanalaisia (EN) luon-totyyppijä: mustikkakorven ja mustikkakangaskorven mosaiikki sekä siitä erillinen mustikkakorpi. Havaitut luonnonarvot ovat arvoluokan 2 kohteita, joten ne eivät ole lain suojaamia kohteita. Kaavaratkaisussa alueen luonnonarvoja on pyritty säilyttämään osoittamalla rakentaminen arvokkaiksi havaittujen alueiden ulkopuo-lle mahdollisuuksien mukaan.*